

OVERWEGING

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Vorige week vertelde ik dat in het christendom niet de godenberg, de Olympus, met zijn onkwetsbare goden centraal stond, maar de woestijn, waarin omgekeerd de mens juist geconfronteerd wordt met zijn kwetsbaarheid en sterfelijkheid.

En daarom, misschien herinnert u het zich nog, is ons de veertigdagen-tijd tijd gegeven om in het voetspoor van Jezus te leren om te gaan met ons feilen en falen. Want het evangelie is anti-perfectie. er wordt in het verhaal van Jezus geleden, liefgehad, verraden, vergeven, geleden, gerouwd. De weg naar het ware leven loopt er via de dood. De graankorrel moet in de aarde vallen, wil zij vrucht voortbrengen.

Jezus gaat ons daarin voor. Radicaal, tot het uiterste, tot in het sterven toe is hij mens met ons.

Jezus is geen supermens, Jezus is geen goden zoon. Jezus is een mens-kind, die weet dat verdriet en pijn hem niet bespaard zullen blijven. Die daarom door vrouw gezalfd wordt, met het oog op zijn begrafenis.

En zo vervult Jezus zijn goddelijke missie. Door ons te laten delen in wat God in wezen is: Liefde. Wie liefheeft is zichzelf niet genoeg. Wie liefheeft heeft de ander nodig om compleet te zijn. Wie liefheeft maakt zich daarmee kwetsbaar. Wie liefheeft, kan verliezen. Wie liefheeft, rouwt. Maar, zo vertelt de bijbel, soms zijn er die momenten, waarop een mens uitgetild en opgetild wordt; uit zijn gewone bestaan, uit zijn dagelijkse routine, uit z'n gereguleerde leven. Momenten, waarop zich vergezichten openen; momenten, waarop de toekomst helder en transparant wordt. Momenten, waarop het voorhang scheurt en de hemel zichtbaar wordt.

I've been to the mountaintop, vertelde Martin Luther King in zijn laatste toespraak 3 april 1968¹, een dag voordat hij vermoord zou worden. Profetische woorden van een man, die net zoals Jezus het gevoel had op een

¹ "I've Been to the Mountaintop" is the popular name of the last speech delivered by Martin Luther King Jr. King spoke on April 3, 1968, at the Mason Temple (Church of God in Christ Headquarters) in Memphis, Tennessee. On the following day, King was assassinated.

The speech primarily concerns the Memphis Sanitation Strike. King calls for unity, economic actions, boycotts, and nonviolent protest, while challenging the United States to live up to its ideals. At the end of the speech, he discusses the possibility of an untimely death.

berg te staan. En de hemel geopend zag. En de angst voorbij was. “Welnu, ik weet niet wat er nu zal gebeuren. We hebben een aantal moeilijke dagen voor de boeg. Maar het maakt nu echt niet meer uit en ik vind het niet erg.”²

En het leek alsof ook hij in gesprek met Mozes was. Want, zo sprak hij verder: ‘Zoals iedereen zou ik graag een lang leven willen leiden. Levensduur heeft zijn plaats. Maar daar maak ik me nu geen zorgen over. Ik wil gewoon Gods wil doen. En Hij heeft me toegestaan naar de berg te gaan. En ik heb erover gekeken. En ik heb het Beloofde Land gezien. Ik kom er misschien niet met jou. Maar ik wil dat u vanavond weet dat wij, als een volk, het beloofde land zullen bereiken!’³

Hoe vaak zal Petrus terug hebben gedacht aan dat moment op de berg. Hoe vaak met schaamte zich gerealiseerd hebben hoe ver hij de plank had misgeslagen. En verbaasd hoe weinig hij had begrepen van Jezus. Hij wist niet goed wat hij moest zeggen, vertelt Marcus. Maar je zou ook kunnen zeggen: hij kletste uit zijn nek, toen hij voorstelde om drie tenten op te slaan: één voor u, een voor Mozes en een voor Elia.’

Want Petrus wil Jezus sparen. Petrus wil Jezus behoeden. Voor gevaar. Voor geweld. Voor een aanslag.

Want het is waar: mensen met een visionaire statuur, mensen, die als het ware hun visioen symboliseren; mensen, die in levende lijve gestalte zijn van de droom en de hoop die in hun leeft, zijn in de geschiedenis het doelwit geweest van moordenaars en aanslagplegers. Ik denk aan een Jitschak Rabin⁴, die vermoord werd in 1995; ik denk aan een Olof Palme⁵,

² Speech Martin Luther King 3 april 1968

Well, I don't know what will happen now. We've got some difficult days ahead. But it really doesn't matter with me now, And I don't mind

³ Speech Martin Luther King 3 april 1968

Like anybody, I would like to live a long life. Longevity has its place. But I'm not concerned about that now. I just want to do God's will. And He's allowed me to go up to the mountain. And I've looked over. And I've seen the Promised Land. I may not get there with you. But I want you to know tonight, that we, as a people, will get to the promised land!

⁴ Yitzhak Rabin[1] (Hebreeuws: יִצְחָק רַבִּין), geboren als Jitschak Rabin, (Jeruzalem , 1 maart 1922 – Tel Aviv, 4 november 1995) was een Israëliisch politicus van de Arbeidspartij. Hij was de 5e premier van Israël van 1974 tot 1977 en van 1992 tot 1995.

Rabin was van 1964 tot 1968 opperbevelhebber van het Israëliische defensieleger. Van 1974 tot 1995 was hij lid van de Knesset en ook meerdere malen minister. Rabin was partijleider van de Arbeidspartij van 1974 tot 1977 en van 1992 tot 1995.

In 1994 werd Rabin samen met Shimon Peres en Yasser Arafat onderscheiden met de Nobelprijs voor de Vrede. Op 4 november 1995 werd hij op 73-jarige leeftijd vermoord.

⁵ Sven Olof Joachim Palme (Stockholm, 30 januari 1927 - aldaar, 28 februari 1986) was een Zweeds politicus. Hij was leider van de Sveriges socialdemokratiska arbetareparti vanaf 1969 en tweemaal premier van Zweden, eerst van 1969 tot 1976, de tweede keer van 1982 tot het moment dat hij in 1986 in Stockholm vermoord werd.

vermoord in 1986, ik denk aan een Oscar Romero⁶, een Dietrich Bonhoeffer⁷. Aan Mahatma Gandhi.⁸ Robert Kennedy.⁹ En natuurlijk aan Martin

⁶ Óscar Arnulfo Romero y Goldámez (Ciudad Barrios, 15 augustus 1917 – San Salvador, 24 maart 1980) was een sociaal bewogen rooms-katholiek aartsbisschop van San Salvador. Hij werd op 23 mei 2015 door Paus Franciscus zalig verklaard.[1]

Als aartsbisschop uitte Romero veel kritiek op de rechtse dictatoriale regering in El Salvador. In maart 1977 werd een met hem bevriende liberale priester Rutilo Grande SJ vermoord. Doodseskaders trokken door het hele land en vermoordden vele onschuldige mensen. Romero verklaarde dat de regering bestond uit gewelddadige personen en mensen die de mensenrechten schonden. De kerk documenteerde intussen de vervolgingen en de schendingen van de mensenrechten in San Salvador. Romero bezocht Paus Paulus VI om uiting te geven aan zijn bezorgdheid voor zijn volk.

Vanwege zijn uitspraken en zijn inzet voor de armen verwierf hij een enorme populariteit onder de bevolking. Romero verhiel steeds zijn stem tegen de regering en de doodseskaders. De door hem geleide kerkdiensten in de kathedraal van San Salvador zaten bomvol. Zijn keuze in 1977 om het bisschoppelijk paleis te verlaten en te gaan wonen in een ziekenhuis voor de armen maakte grote indruk.

Oscar Romero werd steeds meer bedreigd. Desondanks dook hij niet onder en bleef zich inzetten voor de gerechtigheid. De sociaal bewogen aartsbisschop, die later door vooral progressieve en liberale katholieken bewonderd werd, werd op 24 maart 1980, terwijl hij de mis opdroeg, door doodseskaders vermoord. Romero werd door bisschop Damas opgevolgd. Veel Salvadoranen houden de extreemrechtse doodseskaders van Roberto d'Aubuisson verantwoordelijk voor zijn moord, een visie die in 1993 werd gesteund door een rapport van de Verenigde Naties.

⁷⁷ Dietrich Bonhoeffer (Breslau, 4 februari 1906 - Flossenbürg, 9 april 1945) was een vooraanstaand Duits kerkleider, theoloog, verzetsstrijder tegen het nazisme en schrijver van christelijke boeken.

Bonhoeffer was een luthers predikant en theoloog. Hij studeerde in Berlijn (1924-1927) en in New York (1930). In zijn proefschrift over het thema kerk besloot hij dat de kerk een sanctorum communio moest zijn, een gemeenschap van heiligen.[1] De kerk is het lichaam van Christus, het mocht voor Bonhoeffer niet langer gewoon de plaats zijn waar over Christus werd gesproken. Het werd zijn levenslange roeping om aan die opdracht te voldoen. Dietrich Bonhoeffer was verbonden als theoloog en predikant aan de luthers-evangelische Oudpruisische Rijkskerk. Bonhoeffer werkte na zijn studie onder meer als privédocent theologie aan de Friedrich-Willems Universiteit te Berlijn. Van 1933 tot 1935 was hij werkzaam in Londen als predikant. Onder het nazibewind vond Bonhoeffer de weg naar de Bekennende Kirche. Zijn toenmalige kerkelijk leidinggevende, bisschop Theodor Heckel, die een uitgesproken tegenstander van de Bekennende Kirche was, verklaarde Bonhoeffer in 1936 tot "staatsvijand".[2]

Bonhoeffer nam — als overtuigd monarchist en conservatief[3] — deel aan de samenzwering tegen Adolf Hitler met als doel hem te doden. In 1939 vond Bonhoeffer aansluiting bij een geheime groep van hoge Abwehr-officieren die het naziregime omver wilde werpen en een deelvrede met de westelijke geallieerden wilde sluiten. Hij werd in april 1943 gearresteerd na de ontdekking dat er geld om joden te helpen ontsnappen naar Zwitserland door hem bemiddeld was. Hij stond terecht voor hoogverraad. Na de mislukte aanslag van 20 juli 1944 kwam zijn betrokkenheid met de groep officieren aan het licht en werd hij ter dood veroordeeld. Tot de voltrekking van het vonnis werd hij in diverse gevangenissen en concentratiekampen ondergebracht, als laatste in Flossenbürg. Het vonnis werd pas op 9 april 1945 voltrokken, minder dan drie weken voordat de stad werd bevrijd. Zijn laatste woorden: "Dit is het einde, voor mij het begin van het leven."

⁸ Mohandas Karamchand Gandhi (Gujarati: મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી) (Porbandar, 2 oktober 1869 – New Delhi, 30 januari 1948), vaak Mahatma Gandhi (Gujarati: મહાત્મા ગાંધી) genoemd, was een Indiaas politicus. Na een rechtenstudie in Engeland vertrok Gandhi naar Zuid-Afrika, waar hij zich voor de Indiase bevolkingsgroep inzet. Na terugkeer in India werd hij leider in de Indiase onafhankelijkheidsstrijd. Mahatma Gandhi was een van de grondleggers van de moderne staat India en voorstander van actieve geweldloosheid als middel voor revolutie. Gandhi spande zich ook in voor verzoening tussen hindoes en moslims in India. Hij werd in 1948 in New Delhi vermoord door een extremistische hindoe. Zijn geboortedag wordt gevierd als Gandhi Jayanti. Bij Raj Ghat, een monument pal aan de rivier de Yamuna in New Delhi, wordt zijn favoriete lied Raghupati Raghava gezongen en wordt op de ouderwetse wijze katoen gesponnen.

⁹ Robert Francis (Bobby) Kennedy (Brookline (Massachusetts), 20 november 1925 – Los Angeles (Californië), 6 juni 1968) was een Amerikaans politicus van de Democratische Partij. Een jurist, advocaat, auteur en activist van beroep. Hij was het zevende van de negen kinderen van Rose Fitzgerald en Joseph P. Kennedy sr. en een broer van de Amerikaanse president John F. Kennedy. Deze benoemde hem in januari 1961 tot minister van Justitie in zijn kabinet, waar hij daadkrachtig optrad tegen de Amerikaanse maffia. Hij werkte nauw samen met zijn broer tijdens de invasie in de Varkensbaai en de Cubacrisis. Robert Kennedy bleek als naaste adviseur een krachtig en loyaal politicus in verscheidene campagnes van zijn broer.

Luther King. Ook hij kreeg het advies om thuis te blijven. Want zo vertelt hij in zijn speech: *En toen ging ik naar Memphis. Sommigen begonnen bedreigingen te uiten of praatten over de bedreigingen die er waren.*¹⁰

Maar het lijkt Martin Luther King op die avond een stem uit de wolk heeft gehoord, want zo besluit hij: *En dus ben ik blij, vanavond. Ik maak me nergens zorgen over. Ik vrees geen man! Mijn ogen hebben de glorie van de komst van de Heer gezien.*¹¹

En dan is het stil op die berg. Ze keken om zich heen en zagen opeens niemand meer, behalve Jezus, die nog bij hen stond. Alsof het niet echt gebeurd is, alsof het een droom is geweest.

En ze kunnen het niet plaatsen: wat ze gezien en gehoord hebben, is hen gewoon te machtig. Het is van een totaal andere orde. Alsof de sluiers even weggetrokken zijn en de wereld achter de schermen zichtbaar wordt.

Ze dragen een geheim met zich mee. Een geheim, dat ze niet kunnen delen, domweg omdat het niet begrepen, omdat het niet geloofd wordt. En daarom, als ze de berg afdalen, drukt Jezus hen op het hart, dat ze aan niemand mochten vertellen wat ze hadden gezien voordat de Mensenzoon uit de dood zou zijn opgestaan.

Ik was negen, toen ik de dag erna het nieuws hoorde van de aanslag. Op 4 april, nu 50 jaar geleden. Niet dat ik direct begreep wie Martin Luther King was, maar wel herinner ik me de beelden van die laatste toespraak op televisie. Dat bezwete gezicht. Die visionaire blik.

Zou het ook zo met de leerlingen zijn gegaan? Dat ze pas met terugwerkende kracht de betekenis hebben begrepen; waarom Jezus hen had meegenomen de berg op. Wat die stem uit de wolk bedoelde, toen die zei: *Dit is mijn geliefde Zoon, luister naar hem!*

Het klinkt als een bevel, het klinkt als een dictaat. En het gaat niet om akoestische horen, maar om het daadwerkelijk gehoor geven. Zoals ooit het volk Israël de woorden van God ontving: *Hoor, Israël, naar de wet-*

Op 5 juni 1968, tijdens een campagnebijeenkomst in Hotel Ambassador in Los Angeles voor de presidentsverkiezing van 1968, werd Kennedy neergeschoten. Hij overleed de volgende dag, op 42-jarige leeftijd.

¹⁰ And then I got into Memphis. And some began to say the threats, or talk about the threats that were out.

¹¹ Speech Martin Luther King 3 april 1968

And so I'm happy, tonight.

I'm not worried about anything.

I'm not fearing any man!

Mine eyes have seen the glory of the coming of the Lord!!

ten en de regels die ik u vandaag bekendmaak. Maak ze u eigen en leef ze strikt na. ¹² Hoor, Israël: de HERE is onze God; de HERE is één! ¹³ Zo krijgen de leerlingen de opdracht om naar Jezus te horen. Omdat hij Gods eigen spreekbuis is. En met terugwerkende kracht winnen zijn woorden aan gezag. Door zijn vastberadenheid, zijn moed, zijn inzet, zijn offer. Als ze begrijpen dat het voor Jezus geen loze woorden zijn geweest, maar hij er zijn leven er voor heeft gegeven.

Zoals ook de laatste woorden van Martin Luther King met terugwerkende kracht voor mij oplichten. Als hij vertelt hoe hij op reis door het heilige land van Jeruzalem naar Jericho is gereden. En zich dan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan herinnert.

"Ik kan zien waarom Jezus dit gebruikte als de setting voor zijn gelijkenis." Het is een kronkelende, slingerende weg. Het is echt bevorderlijk voor hinderlagen. Je begint in Jeruzalem, dat is ongeveer 1200 mijl - of liever 1200 voet boven zeeniveau. En tegen de tijd dat je Jericho binnenloopt, vijftien of twintig minuten later, ben je ongeveer 2200 voet onder de zeespiegel. Dat is een gevaarlijke weg. In de dagen van Jezus werd het bekend als de "Bloedige Pas". En weet je, het is mogelijk dat de priester en de leviet die man op de grond bekeken en zich afvroegen of de rovers er nog steeds waren. Of het is mogelijk dat ze het gevoel hadden dat de man op de grond gewoon nep was. En hij gedroeg zich alsof hij beroofd en gekwetst was, om hen daar te grijpen en hen daar te lokken voor snelle en gemakkelijke inbeslagname. En dus de eerste vraag die de priester stelde: de eerste vraag die de leviet vroeg was: "Als ik stop om deze man te helpen, wat zal er dan met mij gebeuren?" Maar toen kwam de barmhartige Samaritaan langs. En hij draaide de vraag om: "Als ik niet stop om deze man te helpen, wat zal er dan met hem gebeuren?"¹⁴

¹² Deut. 6:3

¹³ Deut. 6:3

¹⁴ Speech Martin Luther King 3 april 1968

"I can see why Jesus used this as the setting for his parable." It's a winding, meandering road. It's really conducive for ambushing. You start out in Jerusalem, which is about 1200 miles -- or rather 1200 feet above sea level. And by the time you get down to Jericho, fifteen or twenty minutes later, you're about 2200 feet below sea level. That's a dangerous road. In the days of Jesus it came to be known as the "Bloody Pass." And you know, it's possible that the priest and the Levite looked over that man on the ground and wondered if the robbers were still around. Or it's possible that they felt that the man on the ground was merely faking. And he was acting like he had been robbed and hurt, in order to seize them over there, lure them there for quick and easy seizure. And so the first question that the priest asked -- the first question that the Levite asked was, "If I stop to help this man, what will happen to me?" But then the Good Samaritan came by. And he reversed the question: "If I do not stop to help this man, what will happen to him?"

*De vraag is niet: "Als ik stop om deze man in nood te helpen, wat zal er dan met mij gebeuren?" De vraag is: "Als ik niet stop om deze man te helpen, wat zal er dan met hem gebeuren?"*¹⁵

Nu 50 jaar geleden werd die stem met geweld tot zwijgen gebracht. Zoals 2000 jaar geleden de stem van Jezus. Maar we hebben zijn evangelie. En we hebben zijn woorden. En we hebben zijn verhalen. En zij willen ons de weg wijzen. Ze willen ons helpen onze angst te overwinnen. Ze willen ons helpen om naar ons hart te luisteren. Ze willen ons helpen om betere mensen te worden. De vraag is: durven we er naar naar te luisteren? Amen.

¹⁵Speech Martin Luther King 3 april 1968

The question is not, "If I stop to help this man in need, what will happen to me?" The question is, "If I do not stop to help the sanitation workers, what will happen to them?" That's the question.